

prav v jubilejnem letu skoraj spravilo na kolena. Toda to so problemi, ki ne sodijo na proslave in ki so tik pred razrešitvijo. Vendar jih omenjam zato, da povem, da pri podjetjih in ustanovah nismo naleteli na gluha ušesa in so nam v za nas hudih časih priskočili na pomoč (od Merkatorja do Avtocomerca). Smo sredi dogovarjanja za štiriletno partnersko sodelovanje z Novo Ljubljansko banko, založba Mladinska knjiga nam je natisnila programsko knjižico, ministrstvo za kulturo nam je odobrilo subvencijo za naš založniški podvig, zbornik ob štiridesetletnici z naslovom Bralna značka v tretjem tisočletju. Založba Grlica je v času 6. slovenskih dnevih knjige, ki potekajo pod geslom »Podarimo knjigo«, neposredno slovenskim šolam in mladinskim oddelkom splošnih knjižnic ter slovenskim otrokom v zamejstvu in po svetu podarila 2980 knjig.

Pri skorajda vsakem koraku Bralne značke med slovenske otroke po Evropi in svetu nam pomaga revija *Naša Slovenija*. Dve založbi sta nam v časih, ko pisatelji tolčejo po založnikih in založniki nad državo, še zlasti v pomoč, to je Tasičeva Karantanija in Kvaternikova založba Rokus. Slednja je tudi sponzor našemu odboru ob tej proslavi. In ko že omenjam tiste, ki nam

pomagajo in ne vem, zakaj bi jih ne imenovali, naj omenim še mariborsko Pekarno Jager, ki nam je danes zjutraj pripeljala na Prevalje prek 1000 sendvičev, kajti če je res, da človek ne živi samo od kruha, je tudi res, da ne živi samo od branja!

Naj sklenem optimistično. Tudi zaradi Bralne značke imamo odlične šolske knjižnice s fondom skoraj pet milijonov knjig, vrsto odličnih bibliopedagoginj, računalniško mrežo in kar zadeva kulturne Butale, jih bo treba pač iskati kje drugje po Evropi in svetu, zagotovo ne v Sloveniji. Ne smemo pa kriviti države, če ne beremo in če ne kupujemo knjig. Ali posameznik bere ali ne ... to pač ni stvar države!

Mnogo reči je, s katerimi se bodo majhni narodi razlikovali od velikih v prihodnji skupni Evropi, v mnogokateri zadevi je majhnost prednost in stvar, ki zelo zanima druge, je tudi, kako smo uspeli štirideset let obdržati pri življenju tako izvirno gibanje, kot je Bralna značka. Toda ne le, da smo jo obdržali, imamo vizijo za njen razvoj v novem tisočletju, imamo ljudi, ki jo bodo razvijali, in otroke, ki bodo brali! In zagotovo bomo spet čez štirideset let praznovali na Prežihovini, čisto mogoče pa je, da jaz takrat ne bom imel govora!

POSEBNA PRIZNANJA OB 40-LETNICI BRALNE ZNAČKE

Pri Bralni znački se je v desetletjih zvrstilo več tisoč pedagogov, sodelavcev Zveze prijateljev mladine in drugih aktivistov, ki so z entuziazmom in z ljubeznijo do otrok in knjig razširili gibanje do neslutnih razsežnosti. Vsi so tako ali drugače zaslužni, vsakemu bi bilo treba vsaj stisniti roko v zahvalo. Vendar so bili le nekateri med prvimi, med tistimi, ki so gibanje spravili v življenje in neminljiv

tek. Komisija za izbiro dobitnikov posebnih priznanj se je odločila, da naj bo kriterij za podelitev priznanja ob štiridesetletnici vsakršno pionirstvo pri Bralni znački. Sem spada ustanoviteljstvo posameznih značk, daljše vidno delovanje v odborih v pionirskem obdobju posamezne značke, inovativnost pri metodologiji sistema Bralne značke, dolgoletno uspešno mentorstvo. Načeloma gre pri-

znanje torej predvsem ljudem, ki so delovali oz. začeli delovati pri Bralni znački v obdobju 1960–1975, v času, ko je bila ustanovljena glavnina od 43 bralnih značk.

Častitljiva obletnica Bralne značke je razlog, da je med zaslužnimi ljudmi, ki so bili pionirji Bralne značke, nekaj žal že pokojnih. Njim se lahko oddolžimo le z javnim posmrtnim priznanjem. Na prvem mestu se tako spominjamo pisatelja in soustanovitelja Bralne značke, prevaljskega ravnatelja **Leopolda Suhodolčana**, ki je umrl v 20. letu gibanja, za njim pa po abecedi pisatelja **Franceta Bevka**, enega najbolj zvestih privrženecv značke, ki je podelil prve značke pred 40 leti in umrl nekaj mesec potem, ko se je udeležil 10. obletnice značke, učiteljice **Vide Blažko**, ki je orala ledino na Vipavskem in tkala vezi z zamejskimi šolarji v Gorici, pedagoške svetovalke **Alenke Breskvar**, ki je pionirsko delovala na Koprskem, pisatelja **Antona Ingoliča**, ki ni nikoli zavrnil povabila in je obiskal največ šol od slovenskih ustvarjalcev, pisateljice in urednice Cicibana **Branke Jurca**, ki je znala tako neposredno navduševati otroke in odrasle, učiteljic **Drage Lupinc** in **Minke Pahor**, ki sta spravili v življenje Bralno značko na Tržaškem, pred kratkim umrle zavzete nekdanje predsednice ZPMS **Stanke Sagadin** ter pedagogov **Janeza Svolfjška** in **Ceneta Žnidarja**, ki sta bila med najbolj zagretimi organizatorji na Gorenjskem.

Pionirja med pionirji sta slavista **Stanko Kotnik** in **Petra Dobrila**. Profesor **Kotnik** iz Maribora je soustanovitelj Bralne značke in pomemben metodik, ki je zasnoval temelje sistema Bralne značke ter med drugim izdal tudi knjigo *Spodbude*, ki je zbornik njegovih člankov o Bralni znački in pedagoških vprašanjih. Profesorica **Dobrilova** pa je pedagoška svetovalka iz Ljubljane, ki je v šestdesetih letih botrovala nastanku številnih

domicilnih značk, zaradi česar se je drži vzdevek »babca« bralne značke. Bila je tudi predsednica gibanja za Leopoldom Suhodolčanom.

Oba profesorja je Bralna značka predlagala za državno odlikovanje. Prejela sta ga na slovesni podelitvi junija 2001 v Ljubljani.

Komisija je podelila:

– dve kolektivni priznanji: **OŠ Prevalje**, ki vseh 40 let zvesto goji tradicijo zibelke Bralnih značk, in **Pionirski knjižnici iz Ljubljane** za dolgoletno sodelovanje, zlasti pri sestavljanju seznamov priporočenih knjig.

– 37 nagrad posameznikom, ki jih navajamo po abecedi: **Karel Bačer** iz Novega mesta, **Ivan Bizjak** iz Ljubljane, **Kristina Brenkova** iz Ljubljane, **Tanja Debeljak** iz Ribnice, **Duška Fischinger** iz Ljubljane, **Berta Golob** iz Kranja, **Benjamin Gracer** iz Kranjske gore, **dr. Meta Grosman** iz Ljubljane, **Živa Gruden** z Opčin, **Martina Hafnar** iz Zgornjih Bitenj, **Mili Ilenič** z Jesenic, **Greta Jukič** s Prevalj, **Janez Kajzer** iz Ljubljane, **Jožica Koder** iz Slapa pri Tržiču, **Karolina Kolmanič** iz Murske Sobote, **Darja Kramberger** iz Maribora, **Lizika Lacko** s Ptuja, **Igor Longyka** iz Ljubljane, **Marija Malle** iz Celovca, **Nežka Mlakar** iz Šoštanja, **Slavka Modic** iz Nove Gorice, **Miha Mohor** iz Kranja, **Marjeta Morovič** iz Kopra, **Marica Nakrst** iz Solkana, **Bine Otorepec** iz Dobrove pri Ljubljani, **Nataša Pavlin** iz Gorice v Italiji, **Marija Perhaj** iz Velikih Lašč, **Vida Polanšek** iz Celovca, **Romana Savnik** iz Ljubljane, **Anka Suša** iz Maribora, **Vilma Šega** iz Ljubljane, **Irena Šinkovec** iz Ajdovščine, **Olga Vipotnik** iz Ljubljane, **Ivo Zrimšek** iz Kranja, **Jože Zupan** iz Šentruperta, **Marija Zupanc** iz Velenja, **Cilka Žagar** iz Stične.